

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๑๖๙
วันพุธ ที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๖. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๖. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๗. นายปรกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๘. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายอุดม รัฐอมฤต	(ลาการประชุม)
๒. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเชษฐ์ โทณะวนิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด

๒. นายณัฐ มโนกลอนันต์

๓. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญเข้าร่วมประชุม

๑. นายวัธ ติงสมิตร

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒. นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓. นายสุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔. นายชาติชาย สุธาภิบาล

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๕. นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๖. นางสาวชุลีพร เดชขำ

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๑๖๘ วันจันทร์ ที่ ๒๙

สิงหาคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการพิจารณา ที่ประชุมได้พิจารณาประเด็นปัญหาการส่งร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปตามประเด็นคำถามเพิ่มเติมไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า วันนี้ (วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙) ศาลรัฐธรรมนูญได้รับร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปตามประเด็นคำถามเพิ่มเติม คำปรารภ และคำชี้แจงของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญประกอบการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการออกเสียงประชามติในประเด็นคำถามเพิ่มเติมไว้ทางธุรการเท่านั้น ส่วนศาลรัฐธรรมนูญจะรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาตามความในมาตรา ๓๓/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หรือไม่ อยู่ระหว่างการพิจารณาขององค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้แจ้งว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรเสนอเรื่องดังกล่าวโดยทำเป็นคำร้องเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องเสนอเรื่องดังกล่าวโดยทำเป็นคำร้องคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรดำเนินการอย่างไรต่อไป

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า การส่งร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปตามประเด็นคำถามเพิ่มเติมไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณานั้น เป็นการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๓/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ และระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการบริหารจัดการงานคดี พ.ศ. ๒๕๕๕

ประธานกรรมการกล่าวว่า มาตรา ๔๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ กำหนดว่า “การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายดังกล่าว ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อวรรคหนึ่ง หรือรัฐธรรมนูญนี้” จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญไม่อาจกำหนดระเบียบหรือหลักเกณฑ์ใด ๆ เพิ่มเติมต่อกรณีการส่งร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปตามประเด็นคำถามเพิ่มเติมได้ ในขณะเดียวกันการส่งร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปตามประเด็นคำถามเพิ่มเติมไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตามความในมาตรา ๓๓/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ก็ไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องทำเป็นคำร้องด้วย ทั้งนี้ หากศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องทำเป็นคำร้อง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็จะดำเนินการ จากนั้นคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรแถลงข่าวเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจในทันที

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า กรณีใดบ้างที่จะต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนความในมาตรา ๓๓/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น มิได้กำหนดไว้ว่าให้ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงไม่จำเป็นต้องทำเป็นคำร้องเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ปัญหาของเรื่องดังกล่าวอยู่ที่ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ให้นิยามคำว่า “คดี” หมายความว่า เรื่องที่เสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาวินิจฉัย จึงทำให้ศาลรัฐธรรมนูญเข้าใจคลาดเคลื่อนว่ากรณี

การส่งร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปตามประเด็นคำถามเพิ่มเติมไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณานั้นเป็นคดีที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัย ในประเด็นนี้เห็นว่าการดำเนินการตามความในมาตรา ๓๗/๑ เป็นการดำเนินการตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้โดยเฉพาะ มิใช่การพิจารณาและวินิจฉัยคดีระหว่างคู่กรณีตามข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจดุลพินิจว่าจะรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นไปตามประเด็นคำถามเพิ่มเติมไว้พิจารณา การที่ศาลรัฐธรรมนูญนำข้อกำหนดดังกล่าวมาใช้บังคับกับการส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปตามประเด็นคำถามเพิ่มเติมเป็นการตีความว่าข้อกำหนดดังกล่าวซึ่งมีสถานะเป็นกฎหมายศักดิ์สูงกว่ารัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญนั้น ควรกำหนดให้การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาวินิจฉัยคดีจะต้องเปิดโอกาสให้มีการโต้แย้งคัดค้านได้ เพื่อป้องกันมิให้ศาลรัฐธรรมนูญออกกฎระเบียบขึ้นเองโดยไม่เป็นธรรม

จากนั้น ประธานกรรมการเชิญประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าชี้แจงแสดงความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนั้น ได้มีการพิจารณาจัดทำก่อนหรือหลังร่างรัฐธรรมนูญจัดทำแล้วเสร็จ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้จัดทำขึ้นโดยยึดหลักการใหม่ที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนั้นได้มีการพิจารณาจัดทำภายหลังจากร่างรัฐธรรมนูญนี้จัดทำแล้วเสร็จ และนำหลักการใหม่ที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งมีการเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มาเป็นหลักในการพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เสนอไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนั้นมีการกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีด้วยตนเองของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือไม่

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เสนอไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนั้นไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีด้วยตนเองของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีการกำหนดเกี่ยวกับการเสนอเรื่องพร้อมความเห็นไปให้ศาลปกครองและศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เสนอนี้ ได้ร่างขึ้นหลังจากร่างรัฐธรรมนูญได้ผ่านการออก

เสียงประฆังแล้ว โดยมีจำนวนทั้งสิ้น ๘๐ มาตรา ประกอบด้วย ๗ หมวด มีสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. การกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยบัญญัติให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการออกเสียงประชามติ กล่าวคือ ร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีผู้แทนภาคประชาสังคมเข้ามาเป็นคณะกรรมการสรรหาด้วย โดยบัญญัติให้มีผู้แทนจากสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนจำนวนสองคน และผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนจำนวนสองคน เป็นกรรมการสรรหา

๒. กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาต้องดำเนินการสรรหาจากผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอย่างเที่ยงธรรมและปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลยพินิจ โดยได้บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๑

๓. กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองซึ่งบัญญัติอยู่ในร่างมาตรา ๒๕ ถึงร่างมาตรา ๒๗ กล่าวคือ ให้มีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญในกรณีที่พบบัญญัติแห่งกฎหมายกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลปกครองในกรณี คำสั่งหรือการกระทำใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นการเสนอเรื่องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองแล้วแต่กรณี พิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น มิใช่มีเจตนาจะให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจฟ้องคดีและดำเนินคดีแทนผู้เสียหายแต่อย่างใด

๔. กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีสิทธิยื่นคำร้องประกอบการพิจารณาของศาลยุติธรรม หรือศาลทหาร ในกรณีที่พบบัญญัติของกฎหมายกระทบต่อสิทธิมนุษยชน หรือกฎ คำสั่งหรือการกระทำอันใดที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน และมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

๕. กำหนดเรื่องความคุ้มกันและความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งในทางแพ่งและอาญา เนื่องจากการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริต

๖. กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ จากบุคคลที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงในสังคมว่ามีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นกลาง และมีความรู้และประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อทำหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมอบหมาย

๗. กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งบัญญัติอยู่ในร่างมาตรา ๒๓

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (International Coordinating Committee of National Human Rights : ICC) มีหน้าที่อะไร

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ICC เป็นองค์กรประสานงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ไม่ได้เป็นหน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) โดยตรง แต่เป็นองค์กรในโครงข่ายของ UN สำหรับเรื่องการเป็นสมาชิกของ ICC นั้น ประเทศส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกขององค์กรดังกล่าว

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า สามารถที่จะบัญญัติไว้ในกฎหมายได้หรือไม่ว่า ในกรณีที่เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นในต่างประเทศ ประเทศไทยสามารถจัดทำรายงานเสนอเรื่องดังกล่าวต่อ UN ได้อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน

ของคนไทยเท่านั้น และในกรณีที่ ICC จะนำรายงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยไปใช้อ้างอิง จะต้องขออนุญาตประเทศไทยก่อน

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้บัญญัติเน้นการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศเป็นหลัก โดยไม่ให้ความสำคัญในเรื่องระหว่างประเทศมากนัก สำหรับการที่องค์กรระหว่างประเทศจะอ้างอิงถึงรายงานด้านสิทธิมนุษยชนภายในของประเทศไทยนั้น เห็นว่ารายงานดังกล่าวไม่ได้มีผลถึงขนาดทำให้ประเทศไทยได้รับความเสียหายมากนัก เนื่องจากการรายงานตามข้อเท็จจริงที่มีอยู่จริง และไม่สามารถที่จะบังคับไม่ให้องค์กรระหว่างประเทศใช้ประโยชน์จากรายงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยได้

นายสุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า หากประเทศไทยถูกจัดอันดับในด้านสิทธิมนุษยชนในระดับเกรด A จะสามารถรายงานเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าวต่อ UN ได้ สำหรับเรื่องการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยในต่างประเทศ ซึ่งหลายประเทศในทวีปยุโรปได้มีการปิดพรมแดน แต่ในประเทศไทยนับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๘๘ เป็นต้นมา ประเทศไทยไม่เคยปิดพรมแดนไทย - พม่า แต่อย่างใด สำหรับกลไกองค์กรสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่เป็นภาคีของ UN ในการรับฟังเกี่ยวกับปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนนั้น มีหลักการในการชั่งน้ำหนักการรับฟังปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศนั้นๆ ว่าจะรับฟังการชี้แจงจากรัฐนั้นๆ เป็นหลัก จากนั้นจะรับฟังเอ็นจีโอ (NGOs) แล้วจึงจะรับฟังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน โดยนำข้อเท็จจริงในด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศนั้นๆ มาประมวลผลและชั่งน้ำหนักข้อเท็จจริงที่รับฟังมาจากองค์กรต่างๆ ของประเทศนั้นๆ ว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีเอ็นจีโอด้านสิทธิมนุษยชนที่จดทะเบียนในประเทศไทย จะกำหนดให้มีการเพิกถอนทางทะเบียนในกรณีที่มีการรายงานด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยในลักษณะที่เป็นการบิดเบือนความจริงได้หรือไม่

นายสุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า กรณีดังกล่าวจะบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๐ โดยการได้มาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมีคณะกรรมการสรรหาในการทำหน้าที่สรรหา โดยได้เพิ่มสัดส่วนของผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนจำนวนสองคน และผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนจำนวนสองคน โดยวิธีการเลือกกันเอง และได้มีการออกระเบียบภายในองค์กรของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อเป็นการถ่วงดุลอีกชั้นหนึ่งว่าองค์กรประเภทใดมีบทบาทหรือมีผลงานด้านสิทธิมนุษยชนอย่างไรบ้าง ซึ่งถือเป็นหลักเกณฑ์สำคัญในการคัดกรองผู้แทนจากเอ็นจีโอในการเข้ามาเป็นกรรมการสรรหา

นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในกรณีที่พบว่า มีเอ็นจีโอด้านสิทธิมนุษยชนรายงานข้อเท็จจริงที่บิดเบือนเกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชนภายในประเทศไทย อันมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะดำเนินการออกแถลงการณ์ชี้แจงเกี่ยวกับการบิดเบือนดังกล่าวทันที

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนที่ขึ้นทะเบียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ในร่างมาตรา ๔๗ วรรคสอง กล่าวคือ องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตามวรรคหนึ่ง ต้องมีคุณสมบัติและได้รับการรับรองตามระเบียบที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำหนด สำหรับการเคลื่อนไหวของเอ็นจีโอด้านสิทธิมนุษยชนนั้น ส่วนใหญ่จะก่อให้เกิดผลในการสร้างความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนแก่ประชาชนเมื่อเกิดกรณีดังกล่าวขึ้นเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่จะต้องชี้แจงข้อมูลที่แท้จริงให้ประชาชนรับรู้ รวมไปถึงการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชน

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- โครงสร้างการได้มาซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งมีการเพิ่มกรรมการสรรหาในสัดส่วนของผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนจำนวนสองคน ว่าเหตุใดจึงเพิ่มสัดส่วนกรรมการสรรหาจากสถาบันอุดมศึกษา และการบัญญัติในประเด็นดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเป็นการผูกขาดตัวกรรมการสรรหาที่มาจากสถาบันอุดมศึกษาหรือไม่

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๔๖ วรรคสี่ ของร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการออกเสียงประชามติ ได้บัญญัติความว่า “คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ บทบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาต้องกำหนดให้ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย” ดังนั้น หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นควรให้ตัดสัดส่วนของกรรมการสรรหาที่มาจากผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาก็สามารถทำได้ เนื่องจากร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติสัดส่วนกรรมการสรรหาที่มาจากผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาไว้

สำหรับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความจำเป็นที่จะต้องให้ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนเข้ามาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วยหรือไม่นั้น เมื่อพิจารณาจากหลักการปารีส (Paris Principles) แล้ว เห็นว่าหลักการดังกล่าวไม่ได้บังคับว่าจะต้องมีกรรมการสิทธิมนุษยชนที่มาจากผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนแต่อย่างใด

นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า เหตุที่มีการเพิ่มสัดส่วนกรรมการสรรหาที่มาจากผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนจำนวนสองคนนั้น เนื่องจากในขณะนี้ มีสถาบันอุดมศึกษาที่สอนด้านสิทธิมนุษยชนจำนวนสองร้อยแห่ง ได้ทำความตกลงกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการจัดการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชน และรับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน สถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวจึงมีส่วนร่วมในด้านสิทธิมนุษยชนเป็นเหตุให้มีสัดส่วนของผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนในคณะกรรมการสรรหาด้วย

- มีกรรมการสอบถามว่า ในประเด็นของร่างมาตรา ๑๖ และร่างมาตรา ๑๗ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าร่างมาตราดังกล่าวให้วุฒิสภายังคงมีอำนาจในการถอดถอนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งแห่งชาติได้ ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญได้ตัดอำนาจในการถอดถอนของวุฒิสภาออกแล้ว และร่างมาตรา ๕๔ บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทำหน้าที่ในฐานะผู้ปฏิบัติการในกรณีการเปลี่ยนสถานที่คุมขังได้ด้วย ต้องการทราบ ว่า เหตุใดจึงบัญญัติไม่สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญ และเหตุใดจึงมีการเพิ่มตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ในประเด็นการให้วุฒิสภามีอำนาจในการถอดถอน เนื่องจากได้ลอกความมาจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และเพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๒๑๕ วรรคสอง ร่างมาตรา ๒๑๙ และร่างมาตรา ๒๔๗ วรรคสาม ของร่างรัฐธรรมนูญ สำหรับร่างมาตรา ๕๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอนี้ เป็นเรื่องการคุ้มครองและช่วยเหลือฉุกเฉินด้านสิทธิมนุษยชนไม่ให้เกิดความเสียหายจนไม่สามารถแก้ไขเยียวยาได้ จึงได้กำหนดอำนาจดังกล่าวไว้ ประกอบกับเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบมาตรฐานการดังกล่าวในการดำเนินการช่วยเหลือของประเทศเกาหลีใต้แล้ว เห็นว่าประเทศเกาหลีใต้ก็ได้ให้อำนาจในลักษณะดังกล่าวไว้เช่นกัน

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงในประเด็นการกำหนดให้มีตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอว่า ควรมีตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษเช่นเดียวกับ UN ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษเช่นกัน เนื่องจากการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนบางเรื่องอาจจำเป็นต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมากยิ่งขึ้น

- มีกรรมการสอบถามว่า ปัจจุบันเอ็นจีโอในประเทศไทยสามารถแยกออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ เอ็นจีโอด้านประชาธิปไตย ด้านสิทธิมนุษยชน และด้านสิ่งแวดล้อม โดยเอ็นจีโอกลุ่มต่าง ๆ จะทำการจดทะเบียนกับกระทรวงแรงงาน แต่เมื่อมีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เอ็นจีโอด้านสิทธิมนุษยชน จะทำการขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานใด ระหว่างกระทรวงแรงงานกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ส่วนการดำเนินการของเอ็นจีโอด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยบางกลุ่มปฏิบัติตนเสมือนเป็นตัวแทนของต่างชาติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีแนวทางในการดำเนินการอย่างไร กรณีเอ็นจีโอด้านสิทธิมนุษยชนได้รับเงินทุนจากต่างประเทศ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อกำหนดใดหรือไม่ที่จะให้เอ็นจีโอที่ได้รับเงินทุนดังกล่าวเปิดเผยข้อมูลให้รัฐบาลรับทราบ และเมื่อสิ้นปีงบประมาณเอ็นจีโอที่ได้รับเงินทุนดังกล่าวควรต้องเสนอบัญชีค่าใช้จ่ายของตนให้สังคมได้รับรู้ ถ้าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีข้อกำหนด หรือกฎเกณฑ์ใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะสามารถสืบเสาะได้หรือไม่ว่า เอ็นจีโอที่ได้รับเงินทุนดังกล่าวนั้นได้รับเงินทุนจากที่ใด นอกจากนี้ รายงานของเอ็นจีโอด้านสิทธิมนุษยชนหลายฉบับขาดความเที่ยงตรงซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศไทย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจใดหรือไม่ในการจัดการกับเอ็นจีโอเหล่านั้น และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมีวิธีการอย่างไรในการแก้ไขความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องนั้น กรณีเมื่อสิ้นปีงบประมาณ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการ และรายงานดังกล่าวต้องเสนอต่อรัฐบาลหรือรัฐสภา เมื่อรัฐบาลหรือรัฐสภาได้รับรายงานดังกล่าวแล้วจะมีการตอบสนองอย่างไร และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบันจะสามารถลดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยได้มากน้อยเพียงใด

นายชาติชาย สุธงศาธรรมิกราช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า ปัจจุบันเอ็นจีโอสามารถแบ่งออกเป็นสามประเภท ดังนี้

ประเภทที่หนึ่ง เอ็นจีโอที่จดทะเบียนในต่างประเทศโดยมีสำนักงานใหญ่เป็นผู้จัดหาทุนให้มีเครือข่ายไปทั่วโลก รวมทั้งในประเทศไทยด้วย เช่น Human Rights Watch Amnesty International เป็นต้น บุคคลในองค์กรเหล่านี้ที่ต้องมาปฏิบัติงานอยู่ในประเทศไทยจะต้องจดทะเบียนกับกระทรวงแรงงาน พร้อมทั้งต้องขออนุญาตเข้ามาทำงานในประเทศไทยผ่านสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองด้วย แต่บางกรณีจะมีบุคคลที่ทำงานด้านเอ็นจีโอมาขอหนังสือรับรองการเป็นผู้ปฏิบัติงานให้กับเอ็นจีโอจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะพิจารณาเป็นรายบุคคลว่ามีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด

ประเภทที่สอง เอ็นจีโอที่จัดตั้งและจดทะเบียนในประเทศไทย โดยจะจัดตั้งหรือจดทะเบียนเป็นสมาคม หรือมูลนิธิ ในบางกรณีเอ็นจีโอดังกล่าวจะเป็นส่วนหนึ่งของเอ็นจีโอต่างประเทศ แต่มีการจดทะเบียนโดยคนไทยในประเทศไทย

ประเภทที่สาม ไม่มีการจัดตั้งหรือจดทะเบียนเป็นสมาคม หรือมูลนิธิ ในประเทศไทย แต่เป็นการรวมตัวเป็นเครือข่ายหรือศูนย์ เช่น ศูนย์ทนายความสิทธิมนุษยชน หรือศูนย์ทนายความมุสลิม เป็นต้น

เอ็นจีโอด้านสิทธิมนุษยชนเหล่านี้ จะทำหน้าที่รายงานเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นหลัก และทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือ หรือป้องกันแก้ไขปัญหาการละเมิดด้านสิทธิมนุษยชนโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีหน้าที่ในการรับทราบเรื่องการละเมิดด้านสิทธิมนุษยชนและตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจากผู้ที่เกี่ยวข้องให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็วที่สุด แล้วเผยแพร่ข้อเท็จจริงดังกล่าวต่อสาธารณชน และสื่อมวลชนโดยเร็วและต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการละเมิดด้านสิทธิมนุษยชนในหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ต่อไป นอกจากนี้ รายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะรายงานข้อเท็จจริงว่า เรื่องที่รัฐให้ข้อมูลหรือเผยแพร่ข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจพบข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าวอย่างไร ซึ่งจะเป็นการให้ข้อเท็จจริงอีกด้านหนึ่งซึ่งอาจมีความแตกต่างจากเอ็นจีโอซึ่งสหประชาชาติจะสามารถนำไปประกอบการพิจารณาสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยได้

ส่วนเรื่องการจดทะเบียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เอ็นจีโอที่มาจดทะเบียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติส่วนมากจะเป็นเอ็นจีโอประเภทที่สาม ซึ่งเป็นภาคประชาสังคมที่อยู่ในประเทศไทยและประสงค์ที่จะทำงานเป็นเครือข่ายในการส่งเสริม ส่งข้อมูลให้กับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลว่ามูลนิธิบางแห่งในต่างประเทศ กำลังจะให้เงินทุนแก่เอ็นจีโอบางกลุ่มเพื่อทำลายภาพพจน์ของประเทศไทย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการตรวจสอบที่มาที่ไปของเงินทุน ตลอดจนรายงานการกระทำของเอ็นจีโอที่อาจจะดำเนินการดังกล่าวในประเทศไทยได้หรือไม่ เพื่อให้การดูแลด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยไม่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศ ทั้งนี้ การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนดังกล่าวควรอยู่บนมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับในนานาประเทศด้วย นอกจากนี้ หากมีการละเมิดด้านสิทธิมนุษยชนในต่างประเทศ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีบทบาทในการออกแถลงการณ์แสดงความวิตกกังวลเกี่ยวกับการละเมิดด้านสิทธิมนุษยชนในต่างประเทศด้วย

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า การจดทะเบียนจะเป็นไปตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ที่กำหนดให้องค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนต้องเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย ซึ่งมีการดำเนินกิจการเกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามที่คณะกรรมการกำหนด และมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือมุ่งคำหากำไรจากการดำเนินกิจการดังกล่าว ดังนั้น ผู้ที่จะตรวจสอบรายละเอียดเรื่องเงินทุนของเอ็นจีโอหรือองค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับจดทะเบียนองค์การเอกชนดังกล่าวให้เป็นนิติบุคคล ไม่ได้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่ทั้งนี้หากปรากฏว่าเอ็นจีโอหรือองค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนใดมีการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายไทย เช่น มุ่งประสงค์ทางการเมือง หรือมุ่งคำหากำไร เป็นต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจมีมาตรการถอนการขึ้นทะเบียนเป็นองค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนได้ ส่วนเรื่องการออกแถลงการณ์เป็นหน้าที่ในการเฝ้าระวัง (monitoring function) ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ปัจจุบันก็มีการดำเนินการเรื่องการแถลงการณ์อยู่แล้ว แต่กรณีการแถลงการณ์เกี่ยวกับการละเมิดด้านสิทธิมนุษยชนในต่างประเทศต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไปภายใต้หลักดินแดนและขอบเขตของกฎหมาย ส่วนกรณีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอให้มีการขึ้นทะเบียนผู้แทนจากสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนนั้น เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการสรรหา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่ทั้งนี้ก็จะแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องดังกล่าวหรือไม่ ให้เป็นไปตามผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการสอบถามว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอมานี้ มาตราบางมาตราเป็นเรื่องใหม่ เช่น ร่างมาตรา ๒๕ ที่แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้ เมื่อเห็นว่า มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชน และมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และร่างมาตรา ๒๘ ที่แก้ไขเพิ่มเติมให้ในคดีอาญาที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรมหรือศาลทหาร และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดซึ่งศาลจะใช้บังคับแก่คดี กระบถ่ต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจยื่นคำร้องต่อศาลดังกล่าวเพื่อพิจารณาส่งความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครอง ซึ่งศาลจะใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจยื่นคำร้องต่อศาลดังกล่าวเพื่อพิจารณาวินิจฉัย การดำเนินการที่ผ่านมาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ และการที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรายงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับรายงานโดยตรงไปยังศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองจะมีปัญหาในการปฏิบัติและมีผลที่แตกต่างกับการดำเนินการในอดีตหรือไม่อย่างไร อำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะแทรกแซงหรือสั่งให้หน่วยอื่นปฏิบัติหรือไม่ และร่างมาตรา ๕๔ ที่กำหนดว่าเมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจกำหนดให้บุคคลหรือองค์กรดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจด้วยวิธีใดที่เห็นเหมาะสมนั้น จะเป็นการแทรกแซงอำนาจบุคคลหรือองค์กรอื่นหรือไม่

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๕ ถึงร่างมาตรา ๒๘ เกิดจากการที่อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้หมดสิ้นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จึงนำกลับมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เสนอมานี้ และเนื่องจากผู้ตรวจการแผ่นดินหากได้รับเรื่องเกี่ยวกับการละเมิดด้านสิทธิมนุษยชนต้องส่งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการ จึงต้องเพิ่มในเรื่องบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญตามร่างมาตรา ๒๕ ส่วนร่างมาตรา ๒๘ เป็นการช่วยเหลือและเสริมการทำงานของศาลยุติธรรมและศาลทหารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน กรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดซึ่งศาลจะใช้บังคับแก่คดี กระบถ่ต่อสิทธิมนุษยชน และมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะยื่นคำร้องต่อศาลให้ศาลดำเนินการส่งความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะไม่ได้ดำเนินการยื่นเรื่องดังกล่าวโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะไม่ดำเนินการหรือมีความเกี่ยวข้องใด ๆ กับผลแห่งคดีนั้น ๆ

เน้นเฉพาะเรื่องบทบัญญัติ กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองเท่านั้น ส่วนร่างมาตรา ๕๔ นำมาจากกฎหมายของประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งในร่างมาตรานี้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีอำนาจสั่งบุคคลหรือองค์กรใดดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ เพียงแต่เป็นมาตรการในการเตือนและเสนอแนะให้บุคคลหรือองค์กรดำเนินการเพื่อป้องกันมิให้เกิดการละเมิดด้านสิทธิมนุษยชน หรือเยยวยาไม่ให้ความเสียหายจากการละเมิดด้านสิทธิมนุษยชนมากขึ้นเท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในร่างรัฐธรรมนูญ ในมาตรา ๒๔๗ (๔) ไม่ได้มีการนำมากำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ก็ควรจะนำความในมาตรา ๒๔๗ (๔) มาบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๓ ส่วนเรื่องการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษนั้น ไม่ควรมีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่ม ในร่างมาตรา ๕๔ ก็ไม่ควรมอบอำนาจให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการแทนคณะกรรมการทั้งหมด และในร่างมาตรา ๖๐ เรื่องการเปิดเผยเอกสาร พยานวัตถุและหลักฐาน ควรแก้ไขให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๕๘

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า กรณีมาตรา ๒๔๗ (๔) ของร่างรัฐธรรมนูญ ไม่ได้มีการนำมากำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่ได้รวมอยู่ในร่างมาตรา ๒๓ (๘) ที่กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายอื่นแล้ว นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดไว้ในหมวด ๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า จากการชี้แจงของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การที่คณะอนุกรรมการประเมินสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Sub-Committee on Accreditation : SCA) ลดระดับของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจาก A เป็น B เป็นผลมาจากกระบวนการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ความคุ้มกันและความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และรายงานและการสนองตอบต่อสถานการณ์ที่กระทบสิทธิมนุษยชนให้ทันทั่วถึง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการชี้แจงของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับนานาชาติ เพื่อให้คณะอนุกรรมการประเมินสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Sub-Committee on Accreditation : SCA) ยกระดับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกลับเป็นสถานะ A คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่ในการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า การลดสถานะของคณะอนุกรรมการประเมินสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Sub-Committee on Accreditation : SCA) ส่งผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ได้แต่เพียงเป็นผู้สังเกตการณ์เท่านั้น ไม่สามารถให้ความเห็นหรือชี้แจงในด้านสิทธิมนุษยชนได้ แนวทางที่จะกลับสู่สถานะ A ได้ ก็คือการแก้ไขในเรื่องกระบวนการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ความคุ้มกันและความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมเรื่องดังกล่าวในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ได้เสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีคณะกรรมการจำนวนเท่าใด ค่าเบี้ยประชุมและค่าใช้จ่ายในการเดินทางของคณะกรรมการคิดเป็นร้อยละเท่าใด นอกจากนี้หากกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์หรือเอ็นจีโอของต่างประเทศที่มีสาขาอยู่ในประเทศไทยหรือที่ได้รับเงินสนับสนุนจากต่างประเทศไม่สามารถเป็นกรรมการสรรหาหรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ จะขัดต่อหลักการปารีสหรือไม่

นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีคณะกรรมการจำนวน ๑๒ คณะ

นางประกายรัตน์ ตันธิรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า การกำหนดให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์หรือเอ็นจีโอของต่างประเทศที่มีสาขาอยู่ในประเทศไทยหรือที่ได้รับเงินสนับสนุนจากต่างประเทศไม่สามารถเป็นกรรมการสรรหาหรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ขัดต่อหลักการปารีส

- มีกรรมการสอบถามว่า ข้อมูลข่าวสารเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ถูกนำเสนอไปยังต่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในเรื่องสิทธิมนุษยชน หากมีกฎหมายที่ควบคุมดูแลองค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์หรือเอ็นจีโอที่อยู่ในประเทศไทยให้รายงานผลการดำเนินงานและแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือหน่วยงานอื่นจะขัดต่อหลักการปารีสหรือไม่ นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรดำเนินงานโดยไม่ถูกแทรกแซงจากองค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์หรือเอ็นจีโอและควรมีหน้าที่ในการดูแลไม่ให้องค์กรเหล่านี้ไปละเมิดสิทธิมนุษยชนเสียเอง

- ร่างมาตรา ๕๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เสนอต่อที่ประชุม ความว่า “(๑) จัดให้มีการเข้าถึงการรักษาพยาบาล” นั้น จะต้องมิผู้แทนของสภากาชาดไทยเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามร่างมาตรา ๕๔ (๑) ด้วยหรือไม่

นางประกายรัตน์ ตันธิรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า หากมีกฎหมายที่ควบคุมดูแลองค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์หรือเอ็นจีโอโดยเฉพาะ จะไม่ขัดต่อหลักการปารีสเนื่องจากหลักการปารีสไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับองค์กรดังกล่าว ส่วนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบันได้พยายามแก้ไขกฎหมายเพื่อให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีภูมิคุ้มกันในการปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต ซึ่งเป็นไปตามหลักการปารีสเพื่อให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างกล้าหาญมากขึ้น แต่ปัจจุบันยังไม่สามารถแก้ไขกฎหมายดังกล่าวได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประเทศไทยมีกฎหมายคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้แล้ว จึงไม่ต้องกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า กฎหมายว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินในปัจจุบันมีบทบัญญัติที่คุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินเช่นกัน ส่วนการกำหนดให้มีการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะทำให้เกิดความชัดเจนมากขึ้นและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใด

นายสุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า หลักการในการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ผ่านมา คือ การตรวจสอบเรื่องสิทธิมนุษยชนและรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหา หากหน่วยงานดังกล่าวเพิกเฉยก็จะรายงานให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป ส่วนหลักการในร่างมาตรา ๕๔ เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมที่มีอยู่จำนวนมาก ซึ่งจะทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการเสนอเรื่องต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมราชทัณฑ์ เป็นต้น ให้ดำเนินการตามร่างมาตรา ๕๔ ซึ่งเป็นกรณีฉุกเฉินเร่งด่วนและเป็นอันตรายต่อชีวิตเท่านั้น หากหน่วยงานดังกล่าวไม่ดำเนินการหรือมีผู้ใดเปิดเผยเอกสารหรือพยานหลักฐานตามร่างมาตรา ๖๐ จะได้รับโทษตามร่างมาตรา ๗๕ ส่วนองค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์หรือเอ็นจีโอในประเทศไทยมีอยู่จำนวนมาก ควรกำหนดให้มีกฎหมายในการจัดระเบียบองค์กรต่างๆ ซึ่งรวมถึงองค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์หรือเอ็นจีโอด้วย เพื่อให้องค์กรเหล่านั้นช่วยเหลือและส่งเสริมหน่วยงานของรัฐในการดูแลประชาชน แต่หากมีกฎหมายที่บังคับใช้เฉพาะองค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์หรือเอ็นจีโออาจถูกมองได้ว่าเป็นการนำกฎหมายมาบังคับใช้อย่างไม่เท่าเทียมกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องมีหลักการเกี่ยวกับผู้ที่จะเป็นกรรมการสรรหาหรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งจะต้องเป็นกลางอย่างแท้จริง และต้องมุ่งเน้นถึงประชาชนคนไทยเป็นหลัก โดยผู้ยื่นต้องไม่ใช่เจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์หรือเอ็นจีโอที่ได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศ เพื่อป้องกันไม่ให้ตัวแทนจากองค์กรต่างประเทศเข้ามาเป็นกรรมการสรรหาหรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ ทั้งนี้ หากประเทศไทยถอนตัวจากองค์กรสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศแล้วก็อาจเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมากขึ้น และควรมีกฎหมายอีกหนึ่งฉบับที่ควบคุมดูแลองค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์หรือเอ็นจีโอด้วย

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า หากมีกฎหมายที่ให้อำนาจคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการควบคุมดูแลองค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์หรือเอ็นจีโอแล้วก็อาจพิจารณาถึงแนวทางในการถอนตัวจากองค์กรระหว่างประเทศได้ แต่ควรคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการส่งเสริมและช่วยเหลือรัฐบาลในเวทีระหว่างประเทศด้วย ส่วนหลักการตามร่างมาตรา ๕๔ นั้น สามารถกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามร่างมาตรา ๕๔ ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๕๔ มีหลักการให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามร่างมาตรา ๕๔ เฉพาะในกรณีที่เป็นเร่งด่วนได้ ซึ่งสอดคล้องกับเรื่องสิทธิมนุษยชนในต่างประเทศ แต่หลักการตามร่างมาตรา ๒๘ โดยเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับศาลทหาร ที่ผ่านมาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการในเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นในการฝึกทหารอย่างไร และเหตุใดในร่างมาตรา ๒๘ จึงกำหนดไว้ว่า “ที่อยู่ในระหว่างการพิจารณา”

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า หลักการในร่างมาตรา ๒๘ จะทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือศาลยุติธรรมหรือศาลทหารในการพิจารณาคดีอาญา โดยการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าบทบัญญัติกฎหมายที่ศาลจะใช้พิจารณาคดีนั้นกระทบต่อสิทธิมนุษยชนหรือมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ และมีอำนาจในการยื่นคำร้องต่อศาลอาญาหรือศาลทหารเพื่อพิจารณาว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดซึ่งศาลจะใช้พิจารณาพิพากษาคดีกระทบต่อสิทธิมนุษยชนหรือมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

ส่วนความว่า “ในระหว่างการพิจารณาคดี” นั้น บัญญัติไว้เพื่อให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถดำเนินการตามร่างมาตรา ๒๘ ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลได้ ส่วนการเสนอเรื่องบทบัญญัติกฎหมายที่อาจกระทบต่อสิทธิมนุษยชนหรือมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญในกรณีทั่วไปจะกำหนดไว้ในร่างมาตราอื่น นอกจากนี้ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้นำมาตรการหรือกลไกในเรื่องสิทธิมนุษยชนของต่างประเทศมากำหนดไว้เพียงบางส่วนเท่านั้น

นายสุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า เคยเกิดกรณีความขัดแย้งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติในภาคใต้จนเป็นเหตุให้เกิดการทำร้ายร่างกายกันระหว่างตำรวจและประชาชน เมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเรียกตำรวจคู่กรณีมาให้ข้อมูลกลับถูกโต้แย้งว่าคดีดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เสนอเรื่องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย โดยศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าศาลมีอำนาจพิจารณาคดีตามกฎหมายโดยทั่วไป แต่การเรียกตำรวจมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในปัจจุบันกำหนดไว้ว่า หากมีการนำเรื่องร้องเรียนที่เสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปฟ้องร้องคดีต่อศาลแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะไม่มีอำนาจในการตรวจสอบเรื่องดังกล่าวต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว จะเชิญคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมาร่วมประชุมอีกครั้ง และขอขอบคุณคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้

จากนั้น ประธานกรรมการเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาถึงกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญอาจมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการออกเสียงประชามติในประเด็นคำถามเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่งให้แก่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ว่าคณะกรรมการควรดำเนินการตามข้อเสนอแนะของศาลรัฐธรรมนูญ แต่คณะกรรมการสามารถกำหนดเงื่อนไขหรือสงวนความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของศาลรัฐธรรมนูญได้ นอกจากนี้ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ควรคำนึงถึงการใช้อำนาจในลักษณะดังกล่าวของศาลรัฐธรรมนูญด้วย

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ขั้นตอนกระบวนการที่ศาลยุติธรรมเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเป็นอย่างไร
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสามารถให้เหตุผลในเรื่องอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ได้ แต่ศาลรัฐธรรมนูญมีข้อบังคับหรือข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญด้วยเช่นกัน หากไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญอาจทำให้เกิดปัญหาได้ ส่วนข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญกำหนดให้ศาลยุติธรรมหรือศาลอื่นสามารถทำหนังสือเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาได้โดยไม่ต้องทำหนังสือมอบฉันทะ แต่ในกรณีของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ใช่องค์กรเช่นเดียวกับศาลยุติธรรมหรือศาลอื่นอาจไม่สามารถดำเนินการเช่นเดียวกับศาลยุติธรรมหรือศาลอื่นได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากศาลรัฐธรรมนูญใช้ข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญเองมาบังคับใช้กับ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยให้ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญทำหนังสือมอบฉันทะให้แก่เจ้าหน้าที่ ในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญนั้นอาจเกินกว่าเหตุ เนื่องจากที่ผ่านมารัฐสภาก็เคยเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดขัดต่อรัฐธรรมนูญเช่นกัน ซึ่งไม่ต้องทำ หนังสือมอบฉันทะแต่อย่างใด ทั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญให้รอบคอบมากยิ่งขึ้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญอาจจะส่งหนังสือที่ลงนามโดยประธาน ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญปฏิบัติตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ

- ที่ประชุมควรพิจารณาถึงการกำหนดขึ้นใหม่ (set zero) ขององค์กรต่างๆ เช่น คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อย่างจริงจัง

- การทำหนังสือมอบฉันทะในการยื่นเอกสารและการรับรองสำเนาเอกสารทุกแผ่นเป็นขั้นตอนการ ยื่นเอกสารของศาลยุติธรรมทั่วไป ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ใช่คู่ความในคดี หรือผู้ยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญ จึงไม่ต้องทำหนังสือมอบฉันทะในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญต่อศาลรัฐธรรมนูญ แต่สามารถ ระบุในหนังสือนำส่งได้ว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมายให้ผู้ใดเป็นผู้ยื่นเสนอร่างรัฐธรรมนูญต่อ ศาลรัฐธรรมนูญได้

- หากประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ทำหนังสือมอบฉันทะในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแล้ว อาจทำให้ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องเดินทางไปเสนอร่างรัฐธรรมนูญด้วยตนเองหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ควรนำเรื่องดังกล่าวไปพูดคุยกับผู้อื่นและ ควรนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป นอกจากนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรเริ่ม จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หากกรรมการร่างรัฐธรรมนูญท่านใดมีความคิดเห็นว่าควรตัด หรือเพิ่มเนื้อหาของร่างกฎหมายดังกล่าวอย่างไร ให้บันทึกไว้และส่งให้กับคณะทำงานเพื่อนำไปยกร่าง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดี ที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและ กล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๑๐ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจธานี

วิทยากรชำนาญการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา
นิติกรชำนาญการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมการธิการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์